

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10305 - Plans de Divulgació del Patrimoni / 1
Titulació	Màster Universitari de Patrimoni Cultural: Investigació i Gestió
Crèdits	5
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Antònia Juan Vicens antonia.juan@uib.es	16:00	17:00	Dimarts	09/09/2019	31/01/2020	CB 22 (Ramon Llull)
	15:00	16:00	Dimarts	01/02/2020	31/07/2020	CB 22 (Ramon Llull)

Contextualització

L'assignatura Plans de Divulgació del Patrimoni, optativa de primer curs del Màster en Patrimoni Cultural: Investigació i Gestió, té com objectiu donar a conèixer el conjunt d'accions, tècniques i recursos per a la divulgació del patrimoni, un dels pilars bàsics de la gestió patrimonial. La divulgació del patrimoni és el mètode més eficaç per fer accessibles els valors patrimonials, afavorir-ne la conservació i garantir-me la transmissió a generacions futures. De fet, les estratègies de difusió dels béns culturals són el que possibilita que la societat els conegui, valori, en gaudeixi i prengui consciència de la seva importància i necessitat de preservació. En cas contrari, no tendrien cap sentit els esforços realitzats per les administracions per protegir-los. Això s'aconsegueix gràcies a l'educació reglada o obligatòria i a la no reglada.

Requisits

Competències

Específiques

- * Capacitat per dissenyar instruments de difusió del patrimoni
- * Habilitat per fomentar i transmetre interès social entorn del patrimoni

Guia docent

Genèriques

- * Capacitat per difondre la importància cultural i socioeconòmica del patrimoni
- * Capacitat per elaborar projectes i activitats
- * Habilitat per transmetre els coneixements adquirits

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

- TEMA 1. Consideracions entorn de la difusió del patrimoni. Estratègies.
- TEMA 2. L'educació patrimonial.
- TEMA 3. La interpretació del patrimoni. La planificació interpretativa.
- TEMA 4. La museologia actual i el seu paper al servei de la societat. Museografies didàctiques.

Metodologia docent

Mitjançant el mètode expositiu, la professora explicarà els continguts teòrics de l'assignatura, complementats amb les contribucions orals dels alumnes.

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes presencials	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu la professora explicarà els continguts teòrics de l'assignatura.	7
Classes pràctiques	Presentació d'un recurs didàctic/estratègia divulgativa	Grup gran (G)	L'alumnat elegirà un recurs didàctic o bé una estratègia divulgativa que estigui actualment operatiu i sigui efectiu com a mitjà de difusió d'un determinat bé o conjunt de béns patrimonials. L'haurà d'analitzar críticament i fer-ne una presentació oral a l'aula.	4
Classes pràctiques	Lectures obligatòries	Grup gran (G)	Amb la intenció d'estimular l'esperit crític i de fomentar el debat entre l'alumnat, se seleccionaran lectures complementàries que completaran cadascuna de les unitats didàctiques o bé tractin algun punt del temari que no s'hagi pogut veure a classe. Cada lectura s'assignarà a un alumne/a que la comentarà a l'aula i es convertirà en l'agent que iniciarà el debat entre els seus companys sobre el tema que s'estigui analitzant. Es valorarà la participació activa de l'alumnat.	4

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Pràctiques externes	Visites i/o conferències	Grup mitjà (M)	Al llarg del curs es realitzarà, al manco, una sortida pràctica, visita o conferència, per aprofundir o veure <i>in situ</i> alguns dels continguts de l'assignatura.	2
Tutories ECTS	Tutories	Grup mitjà (M)	Una tutoria a l'aula d'una hora de duració per explicar la dinàmica del curs i els treballs a realitzar.	2
Tutories ECTS	Tutories	Grup petit (P)	Dues tutories al despatx de la professora, individuals o bé en petit grup per decidir, comentar i revisar el projecte obligatori.	4
Avaluació	Presentació dels projectes	Grup petit (P)	Els treballs o projectes s'hauran d'exposar a l'aula durant les dues o tres últimes sessions (depenent del nombre d'alumnes matriculats).	6
Avaluació	Lliurament dels projectes	Grup petit (P)	Com a treball general del curs l'alumnat realitzarà un projecte divulgatiu, tutoritzat per la professora, relacionat amb els interessos i els continguts de l'assignatura (disseny d'activitats o recursos divulgatius). El treball serà individual o bé en grup (depenent del nombre d'alumnes matriculats).	1

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,8 crèdits, 95 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les lectures i dels recursos didàctics/estratègies divulgatives	Preparació individual dels textos que s'analitzaran i comentaran a classe.	10
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació del projectes	Preparació dels projectes (presentació i lliurament)	85

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Per aprovar l'assignatura és requisit indispensable realitzar totes les activitats d'avaluació. A més, atès que es tracta d'un màster presencial, es recorda que és obligatòria l'assistència a un 70% de les sessions. Als alumnes que no puguin assolir aquest mínim se'ls donarà l'opció de signar un itinerari B, sempre que així ho comuniquin a la professora quan s'iniciïn les classes.

Guia docent

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Presentació d'un recurs didàctic/estratègia divulgativa

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves orals (no recuperable)
Descripció	L'alumnat elegirà un recurs didàctic o bé una estratègia divulgativa que estigui actualment operatiu i sigui efectiu com a mitjà de difusió d'un determinat bé o conjunt de béns patrimonials. L'haurà d'analitzar críticament i fer-ne una presentació oral a l'aula.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: - L'originalitat del recurs escollit. - La qualitat de la presentació oral.

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 1

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 0

Lectures obligatòries

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Escales d'actituds (no recuperable)
Descripció	Amb la intenció d'estimular l'esperit crític i de fomentar el debat entre l'alumnat, se seleccionaran lectures complementàries que completaran cadascuna de les unitats didàctiques o bé tractin algun punt del temari que no s'hagi pogut veure a classe. Cada lectura s'assignarà a un alumne/a que la comentarà a l'aula i es convertirà en l'agent que iniciarà el debat entre els seus companys sobre el tema que s'estigui analitzant. Es valorarà la participació activa de l'alumnat.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: - La participació activa de l'alumnat. - La comprensió i el domini dels continguts.

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 1

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 0

Visites i/o conferències

Modalitat	Pràctiques externes
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Al llarg del curs es realitzarà, al manco, una sortida pràctica, visita o conferència, per aprofundir o veure in situ alguns dels continguts de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Es valorarà: - L'actitud mantinguda durant l'activitat.

Guia docent

- L'interès, manifestat amb preguntes, comentaris, observacions, etc.

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 1

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 0

Tutories

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Dues tutories al despatx de la professora, individuals o bé en petit grup per decidir, comentar i revisar el projecte obligatori.
Criteris d'avaluació	Els alumnes que no puguin assistir al 70% de les sessions, hauran de realitzar el comentari d'una lectura - prèviament indicada per la professora- així com l'anàlisi del pla de divulgació d'alguna institució/entitat cultural. L'alumne/a ho haurà de lliurar a la docent en una sessió tutorial, la data de la qual s'haurà acordat prèviament.

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 0

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 3

Presentació dels projectes

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	Els treballs o projectes s'hauran d'exposar a l'aula durant les dues o tres últimes sessions (depenent del nombre d'alumnes matriculats).
Criteris d'avaluació	Es valorarà: <ul style="list-style-type: none">- La qualitat de la presentació.- El domini dels continguts.- L'organització i la seqüència.- La claretat i la precisió.- La capacitat de comunicar i transmetre idees de forma efectiva.- L'adequada gestió del temps disponible.- La idoneïtat dels recursos visuals i/o tecnològics que s'usin com a suport de l'exposició oral.

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 3

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 3

Lliurament dels projectes

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Com a treball general del curs l'alumnat realitzarà un projecte divulgatiu, tutoritzat per la professora, relacionat amb els interessos i els continguts de l'assignatura (disseny d'activitats o recursos divulgatius). El treball serà individual o bé en grup (depenent del nombre d'alumnes matriculats).
Criteris d'avaluació	Es valorarà: <ul style="list-style-type: none">- L'originalitat del projecte.- La qualitat de la informació.- L'estructura i organització dels continguts.

Guia docent

- L'ús correcte de la terminologia específica i de les convencions de l'escriptura.
- L'adequació del projecte al tipus de públic al que es dirigeix.
- La planificació conjunta dels membres del grup, en el cas que el treball no sigui individual.

Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 4

Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 4

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- AD, *Difusión del Patrimonio Histórico*, Instituto Andaluz de Patrimonio Histórico, Sevilla, 1996.
- AD, *Los museos y los niños*, Ministerio de Cultura, Secretaría General Técnica, Madrid, 1983.
- AD, *Uso público e Interpretación del patrimonio natural y cultural: ponencias de las Jornadas de Uso Público en Espacios Naturales Protegidos y Difusión del Patrimonio Cultural*, AIP, 2008.
- BELLIDO GANT, M.L. (dir.), *Difusión del Patrimonio Cultural y Nuevas Tecnologías*, Universidad Internacional de Andalucía, Sevilla, 2008.
- CALAF MASACHS, R. (coord.), *Arte para todos. Miradas para enseñar y aprender el patrimonio*, Trea, Gijón, 2004.
- CALAF MASACHS, R.; FONTAL MERILLAS, O., *Comunicación educativa del patrimonio: referentes, modelos y ejemplos*, Trea, Gijón, 2004.
- CALAF MASACHS, R.; FONTAL MERILLAS, O.; VALLE FLÓREZ, R.E. (coords.), *Museos de Arte y Educación: construir patrimonios desde la diversidad*, Trea, Gijón, 2007.
- CALAF MASACHS, R., *Didáctica del patrimonio: epistemología y estudio de casos*, Trea, Gijón, 2009.
- CALAF MASACHS, R.; SUÁREZ SUÁREZ, M.A. (eds.), *Acción educativa en museos: su calidad desde la evaluación cualitativa*, Trea, Gijón, 2016.
- CALDERÓN ROCA, B.; CHOQUE PORRAS, A.; QUILES GARCÍA, F. (coord.), *Nuevas tecnologías e interdisciplinariedad en la comunicación del Patrimonio Cultural Sevilla*, Universidad Pablo de Olavide Sevilla/Universidad de Córdoba/Universidad Peruana Simón Bolívar, 2018.
- ESTEPA GIMÉNEZ, J., *Museo y Patrimonio en la didáctica de las Ciencias Sociales*, Universidad de Huelva, Huelva, 2001.
- FONTAL MERILLAS, O., *La educación patrimonial. Teoría y práctica en el aula, el museo e internet*, Trea, Gijón, 2003.
- FONTAL MERILLAS, O (coord.), *La educación patrimonial: del patrimonio a las personas*, Trea, Gijón, 2014.
- HUERTA, R.; ALONSO-SANZ, A. (eds.), *Entornos informales para educar en artes*, PUV, València, 2017.
- KNELL, Simon (ed.), *The Contemporary Museum. Shaping Museums for the Global Now*, Routledge, 2018.
- MORALES, J., *Guía Práctica para la Interpretación del Patrimonio. El arte de acercar el legado natural y cultural al público visitante*, Junta de Andalucía, Consejería de Cultura, Sevilla, 1998.
- SANTACANA, J.; SERRAT, N. (coords.), *Museografía didáctica*, Ariel, Barcelona, 2005.
- SERVITJA TORMO, L., *Què fan els nens i les nenes als museus? Un estudi sobre el comportament infantil en el marc de l'educació no formal*, Sèrie monogràfica 28, Girona, 2018.

Bibliografia complementària

- ASENSIO, M.; POL, E., *Nuevos escenarios de educación. Aprendizaje informal sobre el patrimonio, los museos y la ciudad*, Aique, Buenos Aires, 2002.
- ÁVILA, R.M., *Historia del Arte, Enseñanza y profesores*, Diada, Sevilla, 2001.

Guia docent

- BECK, L.; CABLE, T., *Interpretation for the 21st Century - Fifteen Guiding Principles for Interpreting Nature and Culture*, Sagamore Publishing, Champagne, II, 1989.
- CALVO SASTRE, A.M., *Interpretación ambiental y del patrimonio: comunicar, participar, disfrutar*, PUOC, Barcelona, 2000.
- GARCÍA BLANCO, Á., *Función pedagógica de los museos*, Ministerio de Cultura, Madrid, 1980.
- GARCÍA BLANCO, Á., *Didáctica del museo: el descubrimiento de los objetos*, Editorial de la Torre, Madrid, 1988.
- GARCÍA FULLEA, F., *Programación de la visita escolar a los museos Colección práctica educativa*, Editorial Escuela Española, S.A., Madrid, 1987.
- GÓMEZ MARTÍNEZ, J., *Dos museologías. Las tradiciones anglosajonay mediterránea: diferencias y contactos*, Trea, Gijón, 2006.
- HAM, S.H., *Interpretación ambiental. Una guía práctica para gente con grandes ideas y presupuestos pequeños*, North American Press, Golden, 1992.
- HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, F., *El museo como espacio de comunicación*, Trea, Gijón, 1998.
- HOOPER-GREENHILL, E., *Los museos y sus visitantes*, Trea, Gijón, 1998.
- HUERTA, R.; CALLE (de la), R., *Mentes sensibles. Investigar en educación y en museos*, Trea, Gijón, 2008.
- IBAÑEZ, A (ed.), *Museos, redes sociales y tecnología 2.0*, Universidad del País Vasco, Zarautz, 2011.
- KOTLER, N.; KOTLER, P., *Estrategias y marketing de museos*, Ariel, Barcelona, 2001.
- MACAYA, A.; RICOMA, R.; SUÁREZ, M. (eds.), *Presencias virtualitats. Les tic i la didactica de l'art als espais museístics*, Diputació de Tarragona, Tarragona, 2010.
- MATEOS RUSILLO, S.M., *La comunicación global del patrimonio cultural. De marco teórico al estudio de casos*, Trea, Gijón, 2008.
- MONTANER MARTORELL, J.M., *Museos para el siglo XXI*, Gustavo Gili, Barcelona, 2004.
- MORALES, J., *Guía Práctica para la Interpretación del Patrimonio. El arte de acercar el legado natural y cultural al público visitante*, Junta de Andalucía, Consejería de Cultura, Sevilla, 1998.
- PASTOR ALFONSO, M.J., *De la teoría a la práctica antropológica: el museo como referencia y material de apoyo docente*, Universidad de Alicante, Alicante, 2001.
- PASTOR HOMS, M.I., *Pedagogía museística. Nuevas perspectivas y tendencias actuales*, Ariel, Barcelona, 2004.
- PÉREZ SANTOS, E., *Estudios de visitantes en museos. Metodología y aplicaciones*, Trea, Gijón, 2000.
- RICO, J.C., *¿Por qué no vienen a los museos? historia de un fracaso*, Sílex, Madrid, 2002.
- TILDEN, F., *La interpretación de nuestro patrimonio*, AIP, Sevilla, 2006. (primera edició en castellà de *Interpreting our heritage*, University of North Carolina Press, Chapel Hill, 1957).
- TRILLA, J.; GROS, B.; LÓPEZ F.; MARTÍN, M.J., *La educación fuera de la escuela. Ámbitos no formales y educación social*, Ariel, Barcelona, 2003.
- VALDÉS SAGÜES, M.C., *La difusión cultural en el museo: servicios destinados al gran público*, Trea, Gijón, 1999.
- VILLALBA GÓMEZ, J.V. (coord.), *Enfoques y estrategias para educación artística en primaria: desarrollo del lenguaje visual*, Editum, 2017.

Altres recursos

A part de la bibliografia bàsica i complementària, altres recursos d'aprenentatge estaran a disposició de l'alumnat a l'Aula Digital de l'assignatura. Igualment, a través d'aquesta via es facilitarà material extra de cada tema i/o unitat didàctica.